

گزارش
نشست نقد
و بررسی مستند
«بحران خاموش»
اثر محمدحسین
حقیقی

مستندی درباره بحران‌هایی که جدی گرفته نمی‌شوند

تهیه‌کننده فیلم همچنین از بی‌توجهی صداوسیما به این مستند انتقاد کرد و گفت سازندگان انتظار داشتند پس از تولید، تلویزیون فیلم را برای پخش در اختیار بگیرد، اما چنین اتفاقی نیفتاد.

دوخته‌چی‌زاده گفت هدف سازندگان از ابتدا کسب درآمد نبوده و آنان بیش از هر چیز به دنبال آگاهی‌بخشی بوده‌اند. او تأکید کرد فیلم باید توسط مردم و به‌ویژه مسئولانی دیده شود که وظیفه دارند نسبت به مسائل سالمندی، آب و فرونشست زمین تصمیم‌گیری کنند. به گفته او، تولید این اثر بر پایه حدود شش ماه تحقیق انجام شده و پژوهشگران دانشگاهی نیز در این مسیر همکاری داشته‌اند.

رامتین شهبازی، منتقد و کارشناس نشست، در تحلیل فیلم گفت اثر به‌روشنی مسئله خود را مطرح می‌کند و بحران زیست‌محیطی را با مسئله سالمندی پیوند می‌دهد. او معتقد بود فیلم این پرسش را پیش می‌کشد که چگونه ممکن است جامعه هم زیستگاه خود و هم رابطه‌ای را که انسان با آن زیستگاه برقرار کرده، از دست بدهد.

شهبازی همچنین اعلام کرد نمایش اینترنتی «بحران خاموش» از روز چهارشنبه در سایت هاشور آغاز می‌شود و مخاطبان می‌توانند فیلم را تماشا کنند. او بر اهمیت دیده شدن چنین آثاری تأکید کرد؛ آثاری که به جای تمرکز صرف بر موضوعات مناسبتی، مسائل ریشه‌ای جامعه را دنبال می‌کنند.

در بخش پایانی مراسم، محمد حمیدی‌مقدم، مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی، تولید این فیلم را از نمونه‌هایی دانست که تجربه زیسته و دغدغه سازندگان در شکل‌گیری آن نقش داشته است. او گفت برخی فیلم‌ها ممکن است پس از پایان جشنواره‌ها فراموش شوند، اما آثاری که در متن مسائل جامعه ریشه می‌دانند، امکان ماندگاری بیشتری دارند.

حمیدی‌مقدم با اشاره به سابقه محمدحسین حقیقی در سینما و سیاست‌گذاری فرهنگی، شکل‌گیری این پروژه را نتیجه پیوند دغدغه، تجربه و پژوهش دانست. او همچنین از همکاری مجید دوخته‌چی‌زاده و فرشاد اکتسابی در تولید فیلم یاد کرد و گفت ساخت مستند به فیلمسازی دغدغه‌مند نیاز دارد.

«بحران خاموش» تولید مرکز گسترش است و بحران سالمندی را در کنار آب و فرونشست زمین قرار می‌دهد؛ تصویری هشداردهنده از آینده ایران که بدون توجه به تغییرات جمعیتی و زیست‌محیطی، می‌تواند با پیامدهای جبران‌ناپذیر روبه‌رو شود.

انجام داده است. به گفته حقیقی، هدف اصلی این بود که نتیجه تحقیقات به گوش مسئولان برسد و آنان را نسبت به ابعاد بحران سالمندی حساس کند.

اودر ادامه، بحران سالمندی را در ارتباط مستقیم با بحران‌های دیگر دانست و گفت آب، زمین و انسان در یک زنجیره به هم پیوسته قرار دارند. به اعتقاد او، بحران آب دیگر حتی برای بسیاری از مردم عنوانی هشداردهنده نیست، زیرا مسئله کم‌آبی آن‌قدر تکرار شده که حساسیت عمومی نسبت به آن کاهش یافته است. حقیقی در همین زمینه به فرونشست زمین اشاره کرد و هشدار داد این پدیده در شهرهایی مانند همدان، اصفهان، نیشابور، مشهد و تهران گسترش یافته است. او درباره پیامدهای فرونشست گفت وقتی زمین دچار گسست و ناپایداری شود، دیگر نمی‌توان با راهکارهای معمول آن را به وضعیت گذشته بازگرداند. حقیقی تأکید کرد در چنین شرایطی حتی ممکن است برخی مناطق قابلیت سکونت خود را از دست بدهند و ناچار به تخلیه شوند. او در نهایت گفت اگر آب و زمین از دست بروند و جمعیت نیز به سمت سالمندی حرکت کند، جامعه با بحرانی تمدنی مواجه خواهد شد.

کارگردان «بحران خاموش» سالمندی را یکی از کلیدی‌ترین مسائل آینده ایران دانست که با وجود اهمیت آن، هنوز به اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته است. او این غفلت را محدود به مسئولان ندانست و تأکید کرد جامعه نیز باید نسبت به آینده خود و پیامدهای سالمندی جمعیت حساس باشد.

حقیقی در بخش دیگری از سخنانش گفت راهکار فیلم، بیش از هر چیز بر شناخت و تجربه زیسته افراد استوار است. به گفته او، هر فرد باید مسائل اجتماعی را از مسیر زندگی شخصی خود عبور دهد و متناسب با شرایط جامعه و تجربه خودش به راهکار برسد. از این منظر، فیلم تلاش دارد مخاطب را تنها با یک هشدار مواجه نکند، بلکه او را به فکر کردن درباره آینده شخصی و اجتماعی خود وادارد.

مجید دوخته‌چی‌زاده، تهیه‌کننده فیلم، «بحران خاموش» را نوعی درد دل شخصی درباره واقعیتی دانست که همه جامعه با آن روبه‌رو است. او گفت جامعه گاهی تلاش می‌کند صورت مسئله را پاک کند، در حالی که نادیده گرفتن بحران باعث از بین رفتن آن نمی‌شود. دوخته‌چی‌زاده وضعیت بحران‌های اجتماعی را به گلوله برفی تشبیه کرد که از ابعادی کوچک آغاز می‌شود و در ادامه به بهمی بزرگ تبدیل خواهد شد.

او تأکید کرد فرصت برای پرداختن به چنین بحران‌هایی محدود است و کشور نباید آن‌قدر درگیر مسائل روزمره شود که آینده جامعه را فراموش کند.

مستند «بحران خاموش» به کارگردانی محمدحسین حقیقی و تهیه‌کنندگی مجید دوخته‌چی‌زاده، در مراسم ارکان، تقدیر و نشست نقد و بررسی خود، به مجموعه‌ای از بحران‌های فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی پرداخت؛ بحران‌هایی که به گفته سازندگان، در سایه بی‌توجهی و فراموشی، ابعاد گسترده‌تری پیدا کرده‌اند. محور اصلی فیلم، بحران سالمندی در ایران است؛ موضوعی که در کنار بحران آب، فرونشست زمین و تغییرات جمعیتی، آینده جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

محمدحسین حقیقی در این مراسم با اشاره به دغدغه اولیه ساخت فیلم گفت ساخت این مستند را با دغدغه روایت چند بحران فرهنگی و اجتماعی که جدی گرفته نشده و پیامدهای زیان‌بار فراوان دارد، آغاز کرده است. او توضیح داد مسئله سالمندی برایش از یک تجربه شخصی آغاز شد؛ تجربه‌ای که باعث شد آینده‌ای را تصور کند که در آن سالمندان در فضایی محدود و وابسته به خانواده زندگی می‌کنند.

حقیقی گفت در مقطعی که برای انجام کاری به اصفهان دعوت شده بود، ابتدا موضوع را جدی نگرفت، اما تجربه شخصی خود و شرایط دوران کرونا باعث شد آینده سالمندی را جدی‌تر ببیند. او افزود پس از این تجربه تصمیم گرفت فیلم را بسازد، به شرط آنکه بتواند دیدگاه خود را در اثر مطرح کند. این پیشنهاد پذیرفته شد و مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی نیز از تولید فیلم حمایت کرد.

این فیلمساز تأکید کرد «بحران خاموش» حاصل یک تجربه زیستی فردی در جغرافیای ایران است. گروه سازنده برای ساخت فیلم از شرق تا غرب و جنوب کشور سفر کرده و در کنار پژوهش‌های میدانی، مطالعات کتابخانه‌ای گسترده‌ای

